

PolitikBilim

Aykut Göker

Küreselleşmeye Ulusal Sınır

"National Innovation Initiative" adı altında bir araya gelen, Amerikan üniversite ve iş çevrelerinden seçkin bir grubun hazırladığı, "**Innovate America**" başlıklı rapordan söz etmiştim. Raporda yer alan şu tavsiyeden de:

"Eğer, Birleşik Devletler'in üretim kâbiliyetleri denizaşırı coğrafyalara doğru yer değiştirmeye devam ederse, ve bunun ardından **yenilikçi tasarım ve ARGE aşamaları da denizaşırı coğrafyalara kayarsa**, ülke büyük bir güvenlik problemiyle karşı karşıya kalacaktır. **Bizim, en ileri teknolojilerin ve en iyi imalât tesislerinin sınırlarımız içinde kalmasına ihtiyacımız vardır.**"

COĞRAFYA DEĞİŞTİRMENİN POLİTİK EKONOMİSİ

Bu tavsiye, aslında, Rapor'da da savunulan "küreselleşme" sürecine ABD'nin **ulusal** çıkarları açısından bakışın çarpıcı bir örneği. "Birleşik Devletler'in üretim kâbiliyetlerinin denizaşırı coğrafyalara doğru yer değiştirmesi" ABD'nin sanayi kuruluşlarının, imalât faaliyetlerini, ABD'de değil de, örneğin, Çin'de, Tayvan'da, Hindistan'da yürütmeleri demek.

Yer değiştirmenin nedeni mâlûm: O coğrafyalarda ucuz girdi temin imkânları geniş; çevre açısından daha esnek kurallar uygulanıyor; sağlanan başka kolaylıklar var. Böylece, sınaî mâliyetler düşürülebilir; bu imkânın üzerine ABD'de yürüttükleri tasarım ve ARGE faaliyetlerine dayalı teknoloji üstünlükleri de eklenince, dünya pazarlarında rekabet üstünlüğü kazanılıyor...

Firmalar o ülkelerdeki kazançlarını ABD'ye transfer ettikleri sürece, imalâtın başka coğrafyalara kaydırılmış olmasında bir sorun yokmuş gibi gözüküyor; ama, bu "**yer değiştirme devam ederse**" ve imalât süreçlerinin ardından, "**yenilikçi tasarım ve ARGE aşamaları da denizaşırı coğrafyalara kaydırılırsa**", işte o zaman, ABD açısından durum kötü!

Niçin kötü? Cümle âlem biliyor ki, üretim sürecinde, asıl katma değer, yeni ürün ve hizmetlerin, yeni üretim yöntemlerinin geliştirildiği tasarım ve ARGE faaliyetleriyle yaratılıyor. Tasarım ve ARGE 'kâbiliyetine' sahip firmalar, geliştirdikleri yeni ürünleri, başka rakipler ortaya çıkıncaya kadar, istedikleri fiyata satabiliyorlar. Ya da, ürünlerine farklı özellikler kazandırarak, bunları, yüksek fiyatlarla pazarlayabiliyorlar.

Ama, tekellerindeki tasarım ve ARGE faaliyetlerini de başka coğrafyalara kaydırılırsa, teknolojiye üstünlüklerini de gidilen coğrafyaların toplumlarına kaptırmaları riski var. Çünkü, oradaki tasarım ve ARGE faaliyetlerinde, kaçınılmaz olarak, o coğrafyaların insanları [da] çalıştırılacak. O insanlar, bu firmaların yenilik yapma 'kâbiliyetlerinin' dayandığı ve kendi tekellerinde tuttukları bilgileri ve bu bilgilerin nasıl üretildiğini öğrenecekler.

Yâni, o güne dek, sadece imalât işlerinde çalışmış ve böylece, bir ürünün nasıl üretildiğini öğrenmiş olan bir toplumun fertleri, bu kez, ürettikleri ürünün niçin öyle tasarlandığını da

öğrenecek; bunu öğrenince, kendileri de yeni ürünler geliştirmeye başlayacak; son çözümlemede, rekabet üstünlüğünde belirleyici olan firmanın bilgi tekeli kırarak bu üstünlüğü ellerine geçireceklerdir.

YA BİZİM COĞRAFYAYA DA GELMEZLERSE...

Bu riske, üretimi topyekûn taşımının (imalât, tasarım, ARGE) terk edilen ülkede yaratacağı istihdam sorununu; bunun yol açacağı toplumsal sorunları da katın.

Onun içindir ki, ABD'deki National Innovation Initiative, "**bizim, en ileri teknolojilerin ve en iyi imalât tesislerinin sınırlarımız içinde kalmasına ihtiyacımız vardır**" diyor. Sadece Amerikalılar mı böyle düşünüyor? AB'nin Batı Avrupa cenâhı, geleneksel imalât sanayilerinin bile AB'nin Orta ve Doğu Avrupa cenâhına kaymasının yarattığı sorunları çözebilmenin telâşında.

Öyle anlaşılıyor ki, zâten güçlülerin ulusal motifleriyle örülmekte olan "küreselleşme" sürecinin tasarımcıları bile, pratikte aldıkları sonuçları değerlendirerek bu sürece **yeni ulusal sınırlar** koyma noktasına geldiler.

Peki, bilim, teknoloji ve sanayinin egemenleri "**küreselleşme**" ile ilgili ulusal çıkar hesaplarını yeniden yapılarırken, umudunu "küreselleşmeye" ve bu süreçte Orta ve Doğu Avrupa, Güney Amerika ya da Asya yerine bize gelecek ya da bizi bırakıp o coğrafyalara gitmeyecek; üstelik, tasarım ve ARGE faaliyetlerini de bizim coğrafyaya nakledecek yabancı sermayeye (bizim âkıl adamlarımızın söylediklerine göre, artık, ayrımız gayrımız kalmadığı için, '**yabancı sermaye**' demememiz gerekiyormuş!) bağlamış olan ülkemizin hâli nice olacak?

<http://www.inovasyon.org>

